

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

14. svibnja 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Područje slobode, sigurnosti i pravde – Politika azila –
Međunarodna zaštita – Direktiva 2011/95/EU – Status izbjeglice – Članak 14. stavci 4. do 6. –
Odbijanje odobravanja ili opoziv statusa izbjeglice u slučaju opasnosti za sigurnost ili društvo države
članice domaćina – Valjanost – Članak 18. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Članak 78.
stavak 1. UFEU-a – Članak 6. stavak 3. UEU-a – Ženevska konvencija”

U spojenim predmetima C-391/16, C-77/17 i C-78/17,

povodom triju zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a koje su uputili, u predmetu C-391/16, Nejvyšší správní soud (Vrhovni upravni sud, Češka Republika), odlukom od 16. lipnja 2016., koju je Sud zaprimio 14. srpnja 2016., te u predmetima C-77/17 i C-78/17, Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima, Belgija), odlukama od 8. veljače 2017. i od 10. veljače 2017., koje je Sud zaprimio 13. veljače 2017., u postupcima

M

protiv

Ministerstvo vnitra (C-391/16),

i

X (C-77/17)

X (C-78/17)

protiv

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, R. Silva de Lapuerta, potpredsjednica, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, A. Prechal, T. von Danwitz (izvjestitelj) i C. Toader, predsjednici vijeća, E. Levits, L. Bay Larsen, M. Safjan, D. Šváby, C. G. Fernlund i S. Rodin, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Wathelet,

tajnik: V. Giacobbo-Peyronnel, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 6. ožujka 2018.,

* Jezici postupka: češki i francuski

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za osobu M, J. Mašek, *advokat*,
- za osobu X (C-77/17), P. Vanwelde i S. Janssens, odvjetnici,
- za osobu X (C-78/17), J. Hardy, odvjetnik,
- za češku vladu, M. Smolek, J. Vlácil i A. Brabcová, u svojstvu agenata,
- za belgijsku vladu, C. Pochet, M. Jacobs i C. Van Lul, u svojstvu agenata,
- za njemačku vladu, T. Henze i R. Kanitz, u svojstvu agenata,
- za francusku vladu, E. Armoët, E. de Moustier i D. Colas, u svojstvu agenata,
- za mađarsku vladu, M. Z. Fehér, G. Koós i Z. Biró-Tóth i M. Tátrai, u svojstvu agenata,
- za nizozemsku vladu, A. M. de Ree i K. Bulterman, u svojstvu agenata,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, S. Brandon, u svojstvu agenta, uz asistenciju D. Blundell, *barrister*,
- za Europski parlament, K. Zejdová, O. Hrstková Šolcová i D. Warin, u svojstvu agenata,
- za Vijeće Europske unije, E. Moro, A. Westerhof Löfflerová, S. Boelaert, M. Chavier i J. Monteiro, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, M. Šimerdová i M. Condou-Durande, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 21. lipnja 2018.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjevi za prethodnu odluku odnose se na tumačenje i valjanost članka 14. stavaka 4. do 6. Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite (SL 2011., L 337, str. 9.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 248.), koja je stupila na snagu 9. siječnja 2012., s obzirom na članak 78. stavak 1. UFEU-a, članak 6. stavak 3. UEU-a i članak 18. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 2 Zahtjevi za prethodnu odluku podneseni su u okviru triju sporova između, u prvom sporu (predmet C-391/16), osobe M i Ministerstva vnitra (Ministarstvo unutarnjih poslova, Češka Republika) povodom odluke o opozivu njegova prava na azil, zatim u drugom sporu (predmet C-77/17) između osobe X i Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Glavni povjerenik za izbjeglice i osobe bez državljanstva, Belgija; u daljnjem tekstu: Glavni povjerenik) povodom odluke kojom mu se odbija priznati status izbjeglice i odobriti supsidijarna zaštita te, naposljetku, u trećem sporu, (predmet C-78/17) između osobe X i Glavnog povjerenika povodom odluke kojom mu se ukida status izbjeglice.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

- 3 Konvencija o statusu izbjeglica, potpisana u Ženevi 28. srpnja 1951. (Zbirka međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda, sv. 189., str. 150., br. 2545 (1954.)), stupila je na snagu 22. travnja 1954. (u daljnjem tekstu: Ženevska konvencija). Dopunjena je Protokolom o statusu izbjeglica, sklopljenim u New Yorku 31. siječnja 1967., koji je stupio na snagu 4. listopada 1967. (u daljnjem tekstu: Protokol).
- 4 Sve države članice ugovorne su stranke Ženevske konvencije. Europska unija nasuprot tomu nije ugovorna stranka navedene konvencije.
- 5 U preambuli Ženevske konvencije navodi se da je Visoki povjerenik Ujedinjenih naroda za izbjeglice (Visoki povjerenik) zadužen za nadgledanje međunarodnih konvencija o zaštiti izbjeglica te se predviđa da se države ugovornice obvezuju da će surađivati s Visokim povjerenikom u obavljanju njegovih dužnosti te da će posebice olakšati njegovu dužnost nadzora primjene odredbi ove konvencije.

- 6 Člankom 1. odjeljkom A navedene konvencije predviđa se:

„U ovoj se Konvenciji pojam ‚izbjeglica‘ odnosi na svaku osobu:

[...]

2. koja [...] se uslijed osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti posebnoj društvenoj grupi ili političkog mišljenja nalazi izvan države čije ima državljanstvo te se ne može ili se zbog tog straha ne želi staviti pod zaštitu te države; ili koja, ako nema državljanstvo i nalazi se izvan države u kojoj je imala svoje stalno boravište, ne može ili se zbog tog straha ne želi tamo vratiti.

U slučaju osobe koja ima više od jednog državljanstva, pojam ‚zemlja državljanstva‘ odnosit će se na svaku zemlju čije državljanstvo ta osoba ima. Ukoliko ona, bez opravdanih razloga utemeljenih na osnovanom strahu, nije tražila zaštitu jedne od zemalja čije državljanstvo ima, smatrat će se da joj zaštita zemlje državljanstva nije uskraćena.”

- 7 Člankom 1. odjeljkom C Ženevske konvencije predviđeno je:

„Ova se [k]onvencija prestaje primjenjivati na svaku osobu na koju se odnose odredbe odjeljka A ako ta osoba:

1. dobrovoljno se ponovno stavi pod zaštitu zemlje svojeg državljanstva; ili
2. izgubivši svoje državljanstvo, ponovno ga dobrovoljno stekne; ili
3. stekne novo državljanstvo i uživa zaštitu zemlje čije je državljanstvo stekla; ili
4. dobrovoljno se ponovno vrati u zemlju koju je napustila ili izvan koje je boravila zbog straha od proganjanja; ili
5. više ne može odbijati staviti se pod zaštitu zemlje svojeg državljanstva jer više ne postoje okolnosti na temelju kojih joj je priznat status izbjeglice;

[...]

6. može se, radi li se o osobi bez državljanstva, vratiti u zemlju prethodnog uobičajenog boravišta jer više ne postoje okolnosti na temelju kojih joj je priznat status izbjeglice;

[...]"

8 Članak 1. prvi stavak odjeljka D te konvencije glasi:

„Ova se Konvencija neće odnositi na osobe koje trenutno primaju zaštitu ili pomoć tijela ili agencija Ujedinjenih naroda, osim Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice.”

9 Člankom 1. odjeljkom E navedene konvencije predviđa se:

„Ova se Konvencija neće odnositi na osobu kojoj su nadležna tijela zemlje u kojoj ima boravište priznala prava i obveze koje proizlaze iz posjedovanja državljanstva te zemlje.”

10 Članak 1. odjeljka F iste konvencije glasi:

„Odredbe ove Konvencije neće se primjenjivati na osobe za koje postoje ozbiljni razlozi zbog kojih se može smatrati:

- a) da su počinile zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovječnosti kako je definirano međunarodnim instrumentima izrađenim kako bi se predvidjele odredbe u pogledu takvih zločina;
- b) da su počinile teško nepolitičko kazneno djelo izvan zemlje u koju su izbjegle prije nego su bile prihvaćene kao izbjeglice;
- c) da su krive za djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda.”

11 Članak 3. Ženevske konvencije glasi:

„Države ugovornice primjenjivat će odredbe ove Konvencije na izbjeglice, bez diskriminacije s obzirom na njihovu rasu, vjeru ili zemlju podrijetla.”

12 Članak 4. te konvencije određuje:

„Države ugovornice će, u pogledu slobode vjeroispovijesti i slobode vjerskog odgoja djece, primjenjivati prema izbjeglicama na svojem području postupke koji su barem jednaki onima koji se primjenjuju na njihove državljane.”

13 Članak 16. stavak 1. navedene konvencije predviđa:

„Izbjeglica će imati slobodan pristup sudovima na području svih država ugovornica.”

14 Članak 22. stavak 1. Ženevske konvencije glasi:

„U pogledu osnovnog obrazovanja, države ugovornice postupat će s izbjeglicama na isti način kao i sa svojim državljanima.”

15 Sukladno članku 31. te konvencije:

„1. Države ugovornice neće primjenjivati kaznene sankcije zbog nezakonitog ulaska ili boravka na izbjeglice koji, dolazeći izravno s područja gdje su njihov život ili sloboda bili u opasnosti u smislu predviđenom člankom 1., ulaze ili se nalaze na njihovu području bez odobrenja, pod uvjetom da se odmah prijave vlastima i iznesu im valjane razloge svojeg nezakonitog ulaska, odnosno svoje prisutnosti.

2. Države ugovornice neće primjenjivati u pogledu kretanja tih izbjeglica druga ograničenja osim onih koja su nužna; ta ograničenja će se primjenjivati samo dok u zemlji domaćinu ne bude uređen položaj tih izbjeglica ili dok ne dobiju dozvolu za ulazak u neku drugu državu. Države ugovornice dat će izbjeglicama razuman rok kao i svu potrebnu pomoć radi dobivanja dozvole za ulazak u drugu državu.”

16 Članak 32. navedene konvencije predviđa:

„1. Države ugovornice neće prisilno udaljiti izbjeglicu koji se nalazi na njihovu državnom području osim ako za to postoje razlozi nacionalne sigurnosti ili javnog poretka.

2. Prisilno udaljenje takve izbjeglice može se provesti samo izvršenjem odluke donesene u skladu sa zakonom propisanim postupkom. Osim u slučaju postojanja važnih razloga povezanih s nacionalnom sigurnošću, izbjeglici će biti dopušteno podnijeti dokaze koji potvrđuju njegovu nedužnost te će se moći žaliti i u vezi sa svojim slučajem biti zastupan pred nadležnim tijelom ili osobama koje je nadležno tijelo specijalno imenovalo.

3. Države ugovornice takvom će izbjeglici dati razuman rok kako bi mogao zatražiti zakonit ulazak u drugu zemlju. Države ugovornice zadržavaju pravo da tijekom tog razdoblja primijene unutarnje mjere koje smatraju nužnima.”

17 Člankom 33. te konvencije propisano je:

„1. Nijedna država ugovornica ni na koji način neće prisilno udaljiti ili vratiti („refouler’) izbjeglicu na granicu područja gdje bi njegov život ili sloboda bili ugroženi zbog njegove rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja.

2. Na pravo iz te odredbe, međutim, ne može se pozivati izbjeglica kojeg se opravdano smatra opasnim za sigurnost zemlje u kojoj se nalazi ili koji, nakon što je pravovaljano osuđen za posebno teško kazneno djelo, predstavlja opasnost za društvo navedene zemlje.”

18 U skladu s člankom 42. stavkom 1. Ženevske konvencije:

„U trenutku potpisivanja, ratifikacije ili pristupanja svaka država članica može iznijeti rezerve u pogledu članaka Konvencije, izuzev članaka 1., 3. i 4., članka 16. stavka 1. te članaka 33., 36. do uključivo 46.”

Pravo Unije

Direktiva 2011/95

- 19 Direktivom 2011/95 donesenom na temelju članka 78. stavka 2. točaka (a) i (b) UFEU-a stavljena je izvan snage Direktiva Vijeća 2004/83/EZ od 29. travnja 2004. o minimalnim standardima za kvalifikaciju i status državljana treće zemlje ili osoba bez državljanstva kao izbjeglica ili osoba kojima je na drugi način potrebna međunarodna zaštita te o sadržaju odobrene zaštite (SL 2004., L 304, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 64.).
- 20 Uvodne izjave 3., 4., 10., 12., 16., 17., 21., 23. i 24. Direktive 2011/95 glase kako slijedi:
- „(3) Europsko vijeće na svojem posebnom sastanku u Tampereu 15. i 16. listopada 1999. suglasilo se da će raditi na osnivanju Zajedničkog europskog sustava azila koji će se temeljiti na punoj i sveobuhvatnoj primjeni [Ženevske konvencije] i njezina [Protokola], na taj način potvrđujući načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja i osiguravajući da nijedna osoba ne bude vraćena u zemlju u kojoj je progonjena.
- (4) Ženevska konvencija i Protokol predstavljaju temelj međunarodnog pravnog režima za zaštitu izbjeglica.
- [...]
- (10) U svjetlu rezultata obavljenog ocjenjivanja, u ovoj je fazi prikladno potvrditi načela iz kojih proizlazi Direktiva [2004/83] i nastojati ostvariti viši stupanj usklađivanja propisa o priznavanju i sadržaju međunarodne zaštite na temelju viših standarda.
- [...]
- (12) Glavni je cilj ove Direktive, s jedne strane, osigurati da države članice primjenjuju zajedničke kriterije za utvrđivanje osoba kojima je zaista potrebna međunarodna zaštita i, s druge strane, osigurati da minimalna razina pogodnosti bude dostupna tim osobama u svim državama članicama.
- [...]
- (16) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela koja su posebno priznata [Poveljom]. Ovom se Direktivom posebno nastoji osigurati puno poštovanje ljudskog dostojanstva i pravo na azil tražitelja azila i članova njihovih obitelji u pratnji te promicati primjenu članaka 1., 7., 11., 14., 15., 16., 18., 21., 24., 34. i 35. te Povelje pa se, stoga, treba provoditi na odgovarajući način.
- (17) U pogledu postupanja s osobama koje su obuhvaćene ovom Direktivom, države članice vezane su obvezama propisanim instrumentima međunarodnog prava kojih su iste stranke, uključujući posebno one koje zabranjuju diskriminaciju.
- [...]
- (21) Priznanje statusa izbjeglice deklaratorni je akt.
- [...]
- (23) Trebalo bi utvrditi standarde za utvrđivanje statusa izbjeglice i njegovog sadržaja kako bi se nadležnim tijelima država članica pomoglo pri primjeni Ženevske konvencije.

(24) Nužno je uvesti zajedničke kriterije prema kojima će se tražiteljima azila priznavati status izbjeglica u smislu članka 1. Ženevske konvencije.”

21 U skladu s člankom 1. Direktive 2011/95:

„Cilj je ove Direktive utvrditi standarde u pogledu kvalifikacije državljanina trećih zemalja ili osoba bez državljanstva kao korisnika međunarodne zaštite, jedinstvenog statusa izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaja odobrene zaštite.”

22 U članku 2. te direktive određeno je:

„Za potrebe ove Direktive:

- (a) ‚međunarodna zaštita‘ znači status izbjeglice i status osobe kojoj je odobrena supsidijarna zaštita kako je definirana u točkama (e) i (g);
- (b) ‚korisnik međunarodne zaštite‘ znači osoba kojoj je odobren status izbjeglice ili status osobe kojoj je odobrena supsidijarna zaštita kako su definirani u točkama (e) i (g);

[...]

- (d) ‚izbjeglica‘ znači državljanin treće zemlje koji je, zbog osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, političkog mišljenja ili pripadnosti određenoj društvenoj skupini, izbjegao iz svoje nacionalne države te nije u mogućnosti ili, zbog takvog straha, ne želi staviti se pod zaštitu te države, kao i osoba bez državljanstva koja se nalazi izvan države prethodnog uobičajenog boravišta, a koja se zbog istih gore navedenih razloga, ili zbog takvog straha, ne želi vratiti u tu državu, te na koju se ne primjenjuje članak 12.;
- (e) ‚status izbjeglice‘ znači priznavanje kao izbjeglice državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva od strane države članice;

[...]”

23 Poglavlje II. Direktive 2011/95, naslovljeno „Procjena zahtjeva za međunarodnom zaštitom” obuhvaća članke 4. do 8. te direktive. Ti članci propisuju pravila o načinu na koji države članice trebaju ocijeniti takve zahtjeve.

24 Poglavlje III. Direktive 2011/95, naslovljeno „Uvjeti za status izbjeglice” obuhvaća članke 9. do 12. te direktive. Kad je riječ, konkretno, o člancima 9. i 10. navedene direktive, oni navode uvjete na temelju kojih se neko djelo može smatrati djelom proganjanja u smislu članka 1. odjeljka A Ženevske konvencije i elemente koje države članice moraju uzeti u obzir pri ocjenjivanju razloga za proganjanje.

25 U članku 11. Direktive 2011/95, naslovljenom „Prestanak statusa”, navodi se sljedeće:

„1. Državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva prestaje biti izbjeglica ako:

- (a) dobrovoljno se ponovno stavi pod zaštitu zemlje svog državljanstva; ili
- (b) izgubivši svoje državljanstvo, ponovno ga dobrovoljno stekne; ili
- (c) stekne novo državljanstvo i uživa zaštitu zemlje čije je državljanstvo stekao; ili
- (d) dobrovoljno se ponovno vrati u zemlju koju je napustio ili izvan koje je boravio zbog straha od proganjanja; ili

- (e) više ne može odbijati staviti se pod zaštitu zemlje svog državljanstva jer više ne postoje okolnosti na temelju kojih mu je priznat status izbjeglice;
- (f) može se, radi li se o osobi bez državljanstva, vratiti u zemlju prethodnog uobičajenog boravišta jer više ne postoje okolnosti na temelju kojih mu je priznat status izbjeglice.

2. [...]

3. Točke (e) i (f) stavka 1. ne primjenjuju se na izbjeglicu koji se može pozvati na nepobitne razloge koji proizlaze iz prethodnog proganjanja zbog toga što se odbio izložiti zaštiti zemlje čiji je državljanin ili, radi li se o osobi bez državljanstva, zemlje prethodnog uobičajenog boravišta.”

26 Članak 12. te direktive, naslovljen „Isključenje”, predviđa:

„1. Državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva nemaju pravo na stjecanje statusa izbjeglice ako:

- (a) su obuhvaćeni člankom 1.D Ženevske konvencije, koji se odnosi na zaštitu ili pomoć što je pružaju tijela ili agencije Ujedinjenih naroda, osim visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice. Ako je takva zaštita ili pomoć prestala zbog bilo kojeg razloga, a da položaj takvih osoba nije konačno riješen u skladu s odgovarajućim rezolucijama koje je usvojila Opća skupština Ujedinjenih naroda, ove osobe imaju *ipso facto* pravo na povlastice iz ove Direktive;
- (b) su im nadležna tijela države u kojoj imaju boravište priznala da imaju prava i obveze koje su povezane s posjedovanjem državljanstva te države, ili istovjetna prava i obveze.

2. Državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva nemaju pravo na stjecanje statusa izbjeglice ako postoje ozbiljni razlozi zbog kojih se može smatrati:

- (a) da su počinili zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovječnosti kako je definirano međunarodnim instrumentima izrađenim kako bi se predvidjele odredbe u pogledu takvih zločina;
- (b) da su počinili teško nepolitičko kazneno djelo izvan zemlje u koju su izbjegli prije nego su bili prihvaćeni kao izbjeglice, što znači prije izdavanja dozvole boravaka na temelju odobrenog statusa izbjeglice; posebno okrutna djela, čak i ako su počinjena s navodnim političkim ciljem, mogu se smatrati teškim nepolitičkim kaznenim djelima;
- (c) da su krivi za djela koja su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda kako su navedena u preambuli i člancima 1. i 2. Povelje Ujedinjenih naroda.

3. Stavak 2. primjenjuje se na osobe koje potiču ili na drugi način sudjeluju u izvršenju kaznenih djela ili djela koja su u njemu navedena.”

27 U poglavlju IV. Direktive 2011/95 naslovljenom „Status izbjeglice”, njezin članak 13. koji nosi naslov „Odobranje statusa izbjeglice” predviđa:

„Države članice odobravaju status izbjeglice državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva koja ispunjava uvjete za stjecanje statusa izbjeglice u skladu s poglavljima II. i III.”

28 Članak 14. navedene direktive, koji se također nalazi u njezinu poglavlju IV. te nosi naslov „Opoziv, poništenje [ukidanje] ili odbijanje obnavljanja statusa izbjeglice”, određuje:

„1. U vezi sa zahtjevima za međunarodnom zaštitom podnesenim nakon stupanja na snagu Direktive [2004/83], države članice će opozvati, poništiti [ukinuti] ili odbiti obnoviti status izbjeglice državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva koji je odobrilo izvršno, upravno, sudsko ili neformalno sudsko tijelo ako oni više nisu izbjeglice u skladu s člankom 11.

[...]

3. Države članice će opozvati, poništiti [ukinuti] ili odbiti obnoviti status izbjeglice državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva ako dotična država članica otkrije, nakon što je takvoj osobi odobren status izbjeglice, da:

- (a) sukladno članku 12. dotična osoba nije trebala imati ili nema pravo na stjecanje statusa izbjeglice;
- (b) je njegovo ili njezino pogrešno iznošenje ili izostavljanje činjenica, uključujući korištenje krivotvorenih dokumenta, bilo odlučujuće za odobravanje statusa izbjeglice.

4. Države članice mogu opozvati, poništiti [ukinuti] ili odbiti obnoviti status izbjeglice koji je odobrilo izvršno, upravno, sudsko ili neformalno sudsko tijelo ako:

- (a) postoje opravdani razlozi da dotična osoba predstavlja opasnost za sigurnost države članice u kojoj se nalazi;
- (b) dotična osoba, s obzirom da je pravomoćno osuđena za teško kazneno djelo, predstavlja opasnost za društvo države članice.”

5. U slučajevima koji su opisani u stavku 4., države članice mogu odlučiti ne odobriti status izbjeglice ako takva odluka još nije bila donesena.

6. Osobama na koje se primjenjuju stavci 4. ili 5. pripadaju prava navedena u člancima 3., 4., 16., 22., 31., 32. i 33. Ženevske konvencije ili slična prava, pod uvjetom da se nalaze u državi članici.”

29 U poglavlju VII. Direktive 2011/95, naslovljenom „Sadržaj međunarodne zaštite”, nalaze se članci 20. do 35. Članak 20. stavci 1. i 2. te direktive propisuje:

„1. Ovo poglavlje ne dovodi u pitanje prava navedena u Ženevskoj konvenciji.

2. Ovo se poglavlje primjenjuje na izbjeglice i osobe koje imaju pravo na supsidijarnu zaštitu osim ako nije drukčije navedeno.”

30 Članak 21. navedene direktive određuje:

„1. Države članice poštuju načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja u skladu sa svojim međunarodnim obvezama.

2. Ako nije zabranjeno međunarodnim obvezama navedenim u stavku 1., države članice mogu prisilno udaljiti ili vratiti izbjeglicu, bez obzira je li mu status službeno priznat ili nije, ako:

- (a) postoje opravdani razlozi da se dotična osoba smatra opasnom za sigurnost države članice u kojoj se nalazi; ili

(b) dotična osoba, s obzirom da je pravomoćno osuđena za posebno teško kazneno djelo, predstavlja opasnost za društvo te države članice.

3. Država članica može opozvati, poništiti [ukinuti] ili odbiti obnoviti ili izdati dozvolu boravka izbjeglici na koju se primjenjuje stavak 2.”

31 Članak 24. stavak 1. prvi podstavak Direktive 2011/95 propisuje:

„Čim prije nakon odobravanja međunarodne zaštite, države članice izdaju osobama sa statusom izbjeglice dozvolu boravka koja mora vrijediti barem tri godine s mogućnošću produljenja, osim ako neotklonjivi razlozi nacionalne sigurnosti ili javnog reda nalažu drukčije, i ne dovodeći u pitanje članak 21. stavak 3.”

32 U članku 28. te direktive određuje se:

„1. Države članice osiguravaju jednako postupanje s korisnicima međunarodne zaštite i državljanima u kontekstu postojećih postupaka za priznavanje stranih diploma, svjedodžbi i drugih dokaza o formalnim kvalifikacijama.

2. Države članice nastoje olakšati puno pravo korisnicima međunarodne zaštite koji ne mogu podnijeti pisani dokaz o svojim kvalifikacijama odgovarajućim programima za ocjenjivanje, vrednovanje i akreditaciju svog prethodnog obrazovanja. Sve takve mjere u skladu su s člankom 2. stavkom 2. i člankom 3. stavkom 3. Direktive 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija [(SL 2005., L 255, str. 22.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 125. i ispravak SL 2014., L 305, str. 115.)]”

33 Članak 34. Direktive 2011/95 formuliran je ovako:

„Kako bi olakšale uključivanje korisnika međunarodne zaštite u društvo, države članice osiguravaju pristup programima uključivanja koje smatraju primjerenim, uzimajući u obzir posebne potrebe osoba sa statusom izbjeglice ili korisnika međunarodne zaštite, ili stvaraju preduvjete koji jamče pristup takvim programima.”

Nacionalno pravo

Češko pravo

34 Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu (Zakon br. 325/1999 o azilu), u verziji primjenjivoj na činjenice u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon o azilu), uređuje odobravanje i opoziv međunarodne zaštite.

35 Na temelju članka 2. stavka 6. tog zakona, izbjeglicom u svrhu tog zakona (*azylant*) smatra se „stranac kojem se na temelju ovog zakona odobrava pravo na azil, i to tijekom razdoblja valjanosti odluke o odobrenju prava na azil”. Prema pojašnjenjima suda koji je uputio zahtjev, osoba čije se pravo na azil opozove prestaje biti izbjeglica (*azylant*) i stoga nema prava predviđena navedenim zakonom.

36 U skladu s člankom 17. stavkom 1. točkom (i) Zakona o azilu, pravo na azil opoziva se „ako postoje opravdani razlozi zbog kojih se može smatrati da izbjeglica predstavlja opasnost za državnu sigurnost”. Nadalje, člankom 17. stavkom 1. točkom (j) navedenog zakona predviđa se da se pravo na azil opoziva „ako je izbjeglica pravomoćno osuđen za posebno teško kazneno djelo i stoga predstavlja opasnost za državnu sigurnost”.

- 37 Na temelju članka 28. stavka 1. Zakona o azilu, pravo na azil je jedan od oblika međunarodne zaštite koja se odobrava strancu na državnom području Češke Republike.

Belgijsko pravo

- 38 Člankom 48/3 stavkom 1. loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (Zakon od 15. prosinca 1980. o pristupu državnom području, boravku, nastanjenju i udaljavanju stranaca, *Moniteur belge* od 31. prosinca 1980., str. 14584.), u verziji koja se primjenjuje na činjenično stanje u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Zakon od 15. prosinca 1980.), propisano je:

„Status izbjeglice odobrava se strancu koji ispunjava uvjete predviđene u članku 1. [Ženevske konvencije], kako je izmijenjena [Protokolom]”.

- 39 Člankom 48/4. stavkom 1. tog zakona propisano je:

„Status supsidijarne zaštite odobrava se strancu koji se ne može smatrati izbjeglicom i koji ne ispunjava uvjete iz članka 9.ter, a u pogledu kojeg se opravdano vjeruje da bi, ako bi bio vraćen u svoju državu podrijetla ili, ako se radi o osobi bez državljanstva, u državu svojeg uobičajenog boravišta, bio izložen stvarnoj opasnosti trpljenja ozbiljne nepravde, kako je definirana stavkom 2., i koji nije u mogućnosti ili se zbog takve opasnosti ne želi staviti pod zaštitu te države, i to pod uvjetom da se na njega ne odnose odredbe o isključenju predviđene u članku 55/4.”

- 40 U članku 52/4 navedenog zakona navodi se:

„Ako stranac koji je podnio zahtjev za azil u skladu s člancima 50., 50.bis, 50.ter ili 51. predstavlja, nakon što je pravomoćno osuđen za posebno teško kažnjivo djelo, opasnost za društvo ili ako postoje osnovani razlozi da ga se smatra opasnošću za nacionalnu sigurnost, ministar ili njegov ovlaštenik upućuje sve elemente u tom smislu Glavnom povjereniku.

[Glavni povjerenik] može odbiti priznati status izbjeglice ako stranac predstavlja opasnost za društvo jer je pravomoćno osuđen za posebno teško kažnjivo djelo ili postoje osnovani razlozi da ga se smatra opasnošću za nacionalnu sigurnost. U tom slučaju [Glavni povjerenik] donosi mišljenje o usklađenosti mjere udaljavanja s člancima 48/3 i 48/4.

Ministar može dotičnoj osobi naložiti da tijekom razmatranja njezina zahtjeva boravi na određenom mjestu ako ocijeni da je to potrebno radi zaštite javnog reda ili nacionalne sigurnosti.

U posebno ozbiljnim okolnostima, Ministar može dotičnu osobu privremeno staviti na raspolaganje vladi, ako ocijeni da je to potrebno radi zaštite javnog reda ili nacionalne sigurnosti.”

- 41 U skladu s člankom 55/3/1 istoga zakona:

„1. [Glavni povjerenik] može oduzeti status izbjeglice ako stranac, nakon što je pravomoćno osuđen za posebno teško kažnjivo djelo, predstavlja opasnost za društvo ili postoje osnovani razlozi da ga se smatra opasnošću za nacionalnu sigurnost.

[...]

3. Kad oduzima status izbjeglice na temelju stavka 1. ili stavka 2. točke 1., Glavni povjerenik u okviru svoje odluke donosi mišljenje o usklađenosti mjere udaljavanja s člancima 48/3 i 48/4.”

42 U skladu s člankom 55/4 stavkom 2. Zakona od 15. prosinca 1980.:

„Stranac također nema pravo na supsidijarnu zaštitu ako predstavlja opasnost za društvo ili nacionalnu sigurnost.”

Glavni postupci i prethodna pitanja

Predmet C-391/16

- 43 Odlukom od 21. travnja 2006., Ministarstvo unutarnjih poslova osobi M, podrijetlom iz Čečenije (Rusija), odobrilo je pravo na azil zbog toga što je u državi svojeg državljanstva imala opravdane razloge za strah od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja.
- 44 Prije nego mu je odobreno pravo na azil, M je počinio krađu za koju je osuđen na kaznu zatvora od tri godine. Nakon što mu je odobreno pravo na azil, on je osuđen i na kaznu zatvora od devet godina jer je počinio krađu i iznudu kao ponovljena kaznena djela, a ta se kazna trebala izvršiti u strogo čuvanoj zatvorskoj ustanovi. S obzirom na te okolnosti, Ministarstvo unutarnjih poslova opozvalo je odlukom od 29. travnja 2014. njegovo pravo na azil te mu odbilo odobriti supsidijarnu zaštitu, zbog toga što je pravomoćno osuđen za posebno teško kazneno djelo te predstavlja opasnost za državnu sigurnost.
- 45 M je protiv te odluke podnio tužbu pred Městský soud v Praze (Gradski sud u Pragu, Češka Republika). Nakon što je tužba odbijena, M je podnio žalbu u kasacijskom postupku pred sudom koji je uputio zahtjev.
- 46 Taj se sud među ostalim pita o valjanosti odredaba članka 14. stavaka 4. i 6. Direktive 2011/95 s obzirom na članak 18. Povelje, članak 78. stavak 1. UFEU-a i opća načela prava Unije, u smislu članka 6. stavka 3. UEU-a, zbog eventualne povrede Ženevske konvencije tim odredbama Direktive 2011/95.
- 47 U tom pogledu, sud koji je uputio zahtjev poziva se na izvještaj Visokog povjerenika objavljen 29. srpnja 2010. i naslovljen „Komentar Visokog povjerenika na prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o minimalnim standardima za kvalifikaciju državljan trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite te o sadržaju odobrene zaštite [COM(2009) 551, od 21. listopada 2009.]” u kojem je Visoki povjerenik ponovno istaknuo dvojbe koje je već ranije bio izrazio kad je riječ o usklađenosti članka 14. stavaka 4. i 6. Direktive 2004/83 sa Ženevskom konvencijom.
- 48 Iz tog izvještaja proizlazi da članak 14. stavak 4. navedenog prijedloga direktive, na temelju kojeg je nastao članak 14. stavak 4. Direktive 2011/95, proširuje razloge za isključenje statusa izbjeglice povrh klauzula o isključenju i prestanku statusa iz članka 1. Ženevske konvencije, iako su te klauzule taksativne naravi te iako članak 42. stavak 1. te konvencije zabranjuje državama ugovornicama stavljanje rezervi u vezi s njezinim člankom 1. Iz navedenog izvješća također proizlazi da unatoč tomu što članak 33. Ženevske konvencije omogućava prisilno udaljavanje ili vraćanje osobe u zemlju njezina podrijetla ili u drugu zemlju, ta odredba ipak nema nikakvog utjecaja na status izbjeglice te osobe u zemlji njezina boravišta. Sud koji je uputio zahtjev ističe da dvojbe koje je izrazio Visoki povjerenik dijele, među ostalim, European Council on Refugees and Exiles, International Association of Refugee and Migration Judges te pravobraniteljica Češke Republike.
- 49 Sud koji je uputio zahtjev ipak dodaje da dio pravne znanosti smatra da je Direktiva 2011/95 u skladu sa Ženevskom konvencijom. On u tom pogledu navodi da je na temelju obrazloženja prijedloga direktive spomenutog u točki 47. ove presude, cilj Direktive 2011/95 osobito jamčiti punu i

sveobuhvatnu primjenu te konvencije. Ta je direktiva preciznija te u svojem članku 2. točkama (d) i (e) uvodi razliku između pojmova „izbjeglica” i „status izbjeglice”. Odobravanje statusa izbjeglice u smislu Direktive 2011/95 znači pojačanu zaštitu od one predviđene Ženevskom konvencijom. Stoga osoba čiji je status izbjeglice opozvan na temelju članka 14. stavka 4. Direktive 2011/95 ne može više steći prava i pogodnosti koji proizlaze iz te direktive, uz iznimku određenih minimalnih prava zajamčenih tom konvencijom. Čini se da se ta odredba temelji na pretpostavci da te osobe ne mogu biti prisilno udaljene ili vraćene u zemlju svojeg podrijetla iako ispunjavaju uvjete iz članka 33. stavka 2. navedene konvencije. Te osobe stoga mogu boraviti u državi članici domaćinu te imaju „nepotpun” status izbjeglice.

50 Iako je Sud u presudi od 24. lipnja 2015., H. T, (C-373/13, EU:C:2015:413, t. 71. i 94. do 98.) već odlučivao o povezanosti članka 33. stavka 2. Ženevske konvencije i Direktive 2011/95, on još nije razmotrio pitanje usklađenosti članka 14. stavaka 4. i 6. te direktive s člankom 1. odjeljkom C i člankom 42. stavkom 1. Ženevske konvencije, kao ni s člankom 78. stavkom 1. UFEU-a, člankom 18. Povelje i općim načelima prava Unije, u smislu članka 6. stavka 3. UEU-a.

51 Kad je riječ o članku 14. stavku 6. Direktive 2011/95 koji osobama na koje se primjenjuje članak 14. stavak 4. te direktive jamči određena prava predviđena Ženevskom konvencijom, sud koji je uputio zahtjev navodi da se, prema mišljenju pravobraniteljice Češke Republike, Zakonom o azilu ne prenosi taj članak 14. stavak 6. Dakle, pravobraniteljica smatra da se opozivom prava na azil na temelju članka 17. stavka 1. točaka (i) i (j) Zakona o azilu krši pravo Unije. U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev navodi da se detaljnom analizom češkog pravnog poretka ne može isključiti da u određenim pojedinačnim slučajevima predmetnim osobama nije zajamčeno nijedno od prava koja proizlaze iz članka 3., 4., 16., 22., 31., 32. i 33. Ženevske konvencije. Ipak, u okviru glavnog postupka tužitelj se može pozvati na ta prava u Češkoj Republici.

52 U tim je okolnostima Nejvyšší správní soud (Vrhovni upravni sud, Češka Republika) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li članak 14. stavci 4. i 6. Direktive [2011/95] nevaljan jer povrjeđuje članak 18. [Povelje], članak 78. stavak 1. UFEU-a i opća načela prava Unije u smislu članka 6. stavka 3. UEU-a?”

Predmet C-77/17

53 Dana 10. ožujka 2010. tribunal de première instance de Bruxelles (Prvostupanjski sud u Bruxellesu, Belgija) osudio je osobu X, državljanina Côte d'Ivoirea, na kaznu zatvora od trideset mjeseci, djelomično izrečenu uvjetno, za namjerno nanošenje tjelesnih ozljeda, neopravdano posjedovanje hladnog oružja i posjedovanje zabranjenog oružja. Nadalje, Cour d'appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu, Belgija) osudio ga je 6. prosinca 2011. na kaznu zatvora od četiri godine za silovanje maloljetne osobe u dobi između 14 i 16 godina.

54 X je podnio zahtjev za azil 3. studenog 2015. u kojem je iznio da strahuje od progona jer su njegov otac i članovi njegove obitelji bili usko povezani s bivšim režimom u Côte d'Ivoireu i s bivšim predsjednikom Laurentom Gbagbom.

55 Odlukom od 19. kolovoza 2016. te na temelju članka 52/4 drugog stavka Zakona od 15. prosinca 1980., Glavni povjerenik odbio mu je priznati status izbjeglice zbog kažnjivih djela koja je X počinio u Belgiji. Glavni povjerenik među ostalim smatrao je da X, s obzirom na posebno tešku narav tih kažnjivih djela i njihovo ponavljanje, predstavlja opasnost za društvo u smislu te odredbe. Iz istih ga je razloga isključio iz supsidijarne zaštite na temelju članka 55/4 stavka 2. tog zakona. Ipak, na temelju članka 52/4 navedenog zakona, Glavni povjerenik donio je mišljenje da ga se, s obzirom na osnovani strah od progona, ne može, izravno ili neizravno, prisilno udaljiti ili vratiti u Côte d'Ivoire jer takva mjera udaljavanja ne bi bila u skladu s člancima 48/3 i 48/4 istog zakona.

- 56 X je protiv te odluke podnio tužbu sudu koji je uputio zahtjev.
- 57 Taj sud ističe da se člankom 52/4 drugim stavkom Zakona od 15. prosinca 1980., na kojem se temelji sporna odluka, u belgijsko pravo prenosi članak 14. stavak 5. Direktive 2011/95.
- 58 Sud koji je uputio zahtjev pita se o valjanosti potonje odredbe s obzirom na članak 18. Povelje i članak 78. stavak 1. UFEU-a. Te odredbe obvezuju Uniju na poštovanje Ženevske konvencije tako da sekundarno pravo Unije mora biti u skladu s tom konvencijom. Potonja vrlo jasno u svojem članku 1. odjeljka A definira osobe na koje se primjenjuje pojam „izbjeglica” te se ni na temelju njezina članka 1. odjeljka F ni na temelju neke njezine druge odredbe ne može nekoj osobi općenito i konačno odbiti odobrenje statusa izbjeglice samo zbog toga što ona predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost ili ozbiljnu opasnost za društvo države domaćina. Međutim, članak 14. stavak 5. Direktive 2011/95 predviđa mogućnost odbijanja odobravanja tog statusa zbog jednog od tih razloga koji odgovaraju situacijama predviđenima u člancima 32. i 33. navedene konvencije, iako ti potonji članci uređuju prisilno udaljenje izbjeglica, a ne uvjete odobravanja tog statusa.
- 59 Stoga se postavlja pitanje ne uvodi li se člankom 14. stavkom 5. Direktive 2011/95 nova klauzula o isključenju statusa izbjeglice koja nije predviđena Ženevskom konvencijom. Predviđanje nove klauzule o isključenju činilo bi bitnu izmjene te konvencije, što bi bilo protivno načelima međunarodnog prava. Da se Ženevskom konvencijom namjeravala isključiti ili uskratiti zaštita izbjeglicama zbog razloga povezanih s nacionalnom sigurnošću, javnim poretkom ili opasnošću za društvo države domaćina, to bi se njome bilo izričito predvidjelo, kao što je to učinjeno, među ostalim, u vezi s teškim nepolitičkim kaznenim djelima počinjenima izvan države domaćina.
- 60 Također valja voditi računa o potencijalno ozbiljnim posljedicama te klauzule o isključenju jer ona podrazumijeva gubitak prava i pogodnosti povezanih sa statusom izbjeglice. Stoga je u svojoj presudi od 24. lipnja 2015., H. T. (C-373/13, EU:C:2015:413, t. 95.) Sud jasno podsjetio na to da su opoziv dozvole boravka i statusa izbjeglice dva različita pitanja s različitim posljedicama. Visoki povjerenik je nadalje u mišljenju naslovljenom „Komentari Visokog povjerenika [na Direktivu 2004/83]” objavljenom u siječnju 2005. bio osobito kritičan u vezi s istovjetnim odredbama koje se nalaze u Direktivi 2004/83.
- 61 U tim je okolnostima Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima, Belgija) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 14. stavak 5. Direktive [2011/95] tumačiti na način da se njime stvara nova klauzula o isključenju iz statusa izbjeglice predviđenog u članku 13. iste direktive i, slijedom toga, iz članka 1. [odjeljka] A Ženevske konvencije?
  2. U slučaju pozitivnog odgovora na [prvo pitanje], je li tako protumačen članak 14. [stavak] 5. u skladu s člankom 18. [Povelje] i člankom 78. stavkom 1. [UFEU-a] koji osobito predviđaju usklađenost europskog sekundarnog prava sa [Ženevskom konvencijom] čija je klauzula o isključenju, predviđena u članku 1. [odjeljku] F taksativna i treba je usko tumačiti?
  3. U slučaju niječnog odgovora na [prvo pitanje], treba li članak 14. [stavak] 5. Direktive [2011/95] tumačiti na način da se njime uvodi razlog za odbijanje statusa izbjeglice koji nije predviđen u [Ženevskoj konvenciji], a koja se mora poštovati na temelju članka 18. [Povelje] i članka 78. stavka 1. [UFEU-a]?
  4. U slučaju pozitivnog odgovora na [treće pitanje], je li članak 14. stavak 5. spomenute direktive u skladu s člankom 18. [Povelje] i člankom 78. stavkom 1. [UFEU-a] koji osobito predviđaju usklađenost europskog sekundarnog prava sa [Ženevskom konvencijom] jer se njime uvodi razlog za odbijanje statusa izbjeglice bez ikakvog ispitivanja straha od proganjanja kao što zahtijeva članak 1. [odjeljak] A [Ženevske konvencije]?

5. U slučaju niječnog odgovora na [prvo i treće pitanje], koje je tumačenje članka 14. [stavka] 5. Direktive 2011/95 u skladu s člankom 18. [Povelje] i člankom 78. stavkom 1. [UFEU-a] koji osobito predviđaju usklađenost europskog sekundarnog prava sa [Ženevskom konvencijom]?”

Predmet C-78/17

- 62 Odlukom od 21. veljače 2007., Glavni je povjerenik osobi X, državljaninu Demokratske Republike Kongo, priznao svojstvo izbjeglice.
- 63 Cour d'assises de Bruxelles (Sud za teža kaznena djela u Bruxellesu, Belgija) osudio ju je 20. prosinca 2010. na kaznu zatvora od 25 godina zbog počinjenja ubojstva i teške krađe. Odlukom od 4. svibnja 2016., Glavni povjerenik joj je ukinuo status izbjeglice na temelju članka 55/3/1 stavka 1. Zakona od 15. prosinca 1980. zbog toga, među ostalim, što osoba X s obzirom na posebno tešku narav počinjenih kažnjivih djela predstavlja opasnost za društvo u smislu te odredbe. Osim toga, na temelju članka 55/3/1 stavka 3. tog zakona, Glavni povjerenik donio je mišljenje prema kojem bi udaljavanje osobe X bilo u skladu s člancima 48/3 i 48/4 navedenog zakona, ako strah kojemu je osoba X bila izložena tijekom 2007. više nije aktualan.
- 64 X je protiv odluke Glavnog povjerenika podnio tužbu pred sudom koji je uputio zahtjev. Taj sud ističe da se člankom 55/3/1 Zakona od 15. prosinca 1980., na kojem se temelji navedena odluka, u belgijsko pravo prenosi članak 14. stavak 4. Direktive 2011/95. Iz istih razloga kao što su oni izneseni u predmetu C-77/17, sud koji je uputio zahtjev smatra da postoji više razloga zbog kojih se valja zapitati je li članak 14. stavak 4. Direktive 2011/95 valjan s obzirom na članak 18. Povelje i članak 78. stavak 1. UFEU-a.
- 65 U tim je okolnostima Conseil du contentieux des étrangers (Vijeće za sporove u vezi sa strancima) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 14. stavak 4. Direktive [2011/95] tumačiti na način da se njime stvara nova klauzula o isključenju iz statusa izbjeglice predviđenog u članku 13. iste direktive i, slijedom toga, iz članka 1. [odjeljka] A [Ženevske konvencije]?”
2. U slučaju pozitivnog odgovora na [prvo pitanje], je li tako protumačen članak 14. stavak 4. u skladu s člankom 18. [Povelje] i člankom 78. stavkom 1. [UFEU-a] koji osobito predviđaju usklađenost europskog sekundarnog prava sa [Ženevskom konvencijom] čija je klauzula o isključenju, predviđena u članku 1. [odjeljku] F taksativna i treba je usko tumačiti?”
3. U slučaju niječnog odgovora na [prvo pitanje], treba li članak 14. stavak 4. Direktive [2011/95] tumačiti na način da se njime uvodi razlog za povlačenje statusa izbjeglice koji nije predviđen u [Ženevskoj konvenciji], a koja se mora poštovati na temelju članka 18. [Povelje] i članka 78. stavka 1. [UFEU-a]?”
4. U slučaju pozitivnog odgovora na [treće pitanje], je li članak 14. stavak 4. spomenute direktive u skladu s člankom 18. [Povelje] i člankom 78. stavkom 1. [UFEU-a] koji osobito predviđaju usklađenost europskog sekundarnog prava sa [Ženevskom konvencijom] jer se njime uvodi razlog za povlačenje statusa izbjeglice koji, uz to što nije predviđen [Ženevskom konvencijom], nije na njoj niti utemeljen?”
5. U slučaju niječnog odgovora na [prvo i treće pitanje], koje je tumačenje članka 14. stavka 4. spomenute direktive u skladu s člankom 18. [Povelje] i člankom 78. stavkom 1. [UFEU-a] koji osobito predviđaju usklađenost europskog sekundarnog prava sa [Ženevskom konvencijom]?”

Postupak pred Sudom

- 66 Odlukom predsjednika Suda od 17. ožujka 2017., predmeti C-77/17 i C-78/17 spojeni su u svrhu pisanog i usmenog dijela postupka i donošenja presude. Ti su predmeti odlukom predsjednika Suda od 17. siječnja 2018. spojeni u predmet C-391/16 u svrhu usmenog dijela postupka i donošenja presude.

Nadležnost Suda

- 67 Države članice i institucije koje su podnijele pisana očitovanja Sudu izrazile su različita mišljenja o pitanju je li Sud u okviru ovih zahtjeva za prethodnu odluku nadležan za ocjenu valjanosti Direktive 2011/95 s obzirom na članak 78. stavak 1. UFEU-a i članak 18. Povelje, u kojima se upućuje na Ženevsku konvenciju.
- 68 U tom pogledu, njemačka vlada smatra da, kad je riječ o zahtjevima za prethodnu odluku u predmetima C-77/17 i C-78/17, takvo pitanje iziskuje niječan odgovor u mjeri u kojoj se navedenim zahtjevima u biti želi dobiti tumačenje Ženevske konvencije iako je, kao što to proizlazi iz sudske prakse proizašle iz presude od 17. srpnja 2014., Qurbani (C-481/13, EU:C:2014:2101, t. 20., 21. i 28.), nadležnost Suda za tumačenje te konvencije ograničena.
- 69 Vijeće i Komisija pak primjećuju da je Sud već odlučio o potrebi tumačenja odredbi Direktive 2011/95 u skladu sa Ženevskom konvencijom. Kad je riječ o Parlamentu, on smatra da se – s obzirom na to da je navedena direktiva autonomni zakonodavni akt Unije, čiju nadređenost, jedinstvo i učinkovitost jamči Sud – ispitivanje valjanosti navedene direktive mora izvršiti isključivo na temelju UEU-a, UFEU-a i Povelje. Direktivu 2011/95 valja tumačiti, u mjeri u kojoj je moguće, na način koji ne dovodi u pitanje njezinu valjanost te među ostalim poštujući temeljna načela Ženevske konvencije.
- 70 Nasuprot tomu, francuska i nizozemska vlada ističu da članak 78. UFEU-a i članak 18. Povelje obvezuju Uniju na poštovanje Ženevske konvencije iako nije njezina stranka. Dakle, Sud je nadležan za ocjenu sukladnosti članka 14. stavaka 4. do 6. Direktive 2011/95 s tom konvencijom.
- 71 U tom pogledu, iz članka 19. stavka 3. točke (b) UEU-a i članka 267. prvog stavka točke (b) UFEU-a proizlazi da je Sud u prethodnom postupku nadležan odlučivati o tumačenju i valjanosti akata institucija Unije bez ikakve iznimke, jer ti akti moraju biti potpuno sukladni odredbama Ugovora i ustavnim načelima koja iz njih proizlaze te odredbama Povelje (vidjeti u tom smislu presudu od 27. veljače 2018., Western Sahara Campaign UK, C-266/16, EU:C:2018:118, t. 44. do 46.).
- 72 U predmetnom slučaju, valja navesti da je Direktiva 2011/95 donesena na temelju članka 78. stavka 2. točaka (a) i (b) UFEU-a. Na temelju članka 78. stavka 1. UFEU-a, zajednička politika u području azila, supsidijarne zaštite i privremene zaštite čiji je cilj „svakom državljaninu treće zemlje kojem je potrebna međunarodna zaštita ponuditi odgovarajući status i osigurati poštovanje načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja”, „mora biti u skladu sa [Ženevskom konvencijom] i [Protokolom] te s drugim odgovarajućim ugovorima.”
- 73 Nadalje, člankom 18. Povelje predviđa se da je „pravo na azil [zajamčeno] uz poštovanje pravila iz [Ženevske konvencije] i [Protokola] u skladu s [UEU-om] i [UFEU-om]”.
- 74 Dakle, iako Unija nije ugovorna stranka Ženevske konvencije, članak 78. stavak 1. UFEU-a i članak 18. Povelje ipak joj nalažu poštovanje pravila te konvencije. Direktiva 2011/95 stoga na temelju tih odredbi primarnog prava mora poštovati ta pravila (vidjeti u tom smislu presude od 1. ožujka 2016., Alo i Osso, C-443/14 i C-444/14, EU:C:2016:127, t. 29. i navedenu sudsku praksu, i od 19. lipnja 2018., Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, t. 53. i navedenu sudsku praksu).

75 Posljedično tomu, Sud je nadležan za ispitivanje valjanosti članka 14. stavaka 4. do 6. Direktive 2011/95 s obzirom na članak 78. stavak 1. UFEU-a i članak 18. Povelje i, u okviru tog ispitivanja, za provjeru mogu li se te odredbe navedene direktive tumačiti na način kojim se poštuje razina zaštite zajamčena pravilima Ženevske konvencije.

O prethodnim pitanjima

76 Pitanja sudova koji su uputili zahtjev o valjanosti članka 14. stavaka 4. do 6. Direktive 2011/95 odnose se, u biti, na pitanje je li učinak stavaka 4. i 5. članka 14. te direktive takav da se predmetnom državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva, koji ispunjavaju uvjete iz članka 2. točke (d) te direktive, uskraćuje svojstvo izbjeglice te krši li se stoga time članak 1. Ženevske konvencije. Njihova pitanja tiču se konkretno činjenice da situacije predviđene člankom 14. stavcima 4. i 5. Direktive 2011/95 ne odgovaraju razlozima isključenja i prestanka statusa iz članka 1. odjeljaka C do F Ženevske konvencije, pri čemu su ti razlozi isključenja i prestanka statusa u okviru sustava te konvencije taksativne naravi.

77 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da se, prema općem načelu tumačenja, akt Unije mora tumačiti u najvećoj mogućoj mjeri tako da se ne dovede u pitanje njegova valjanost i u skladu s cjelokupnim primarnim pravom i osobito odredbama Povelje (presuda od 15. veljače 2016., N., C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, t. 48. i navedena sudska praksa). Kada tekst sekundarnog prava Unije može imati više od jednog tumačenja, prednost valja dati tumačenju koje odredbu čini sukladnom s primarnim pravom, a ne tumačenju koje bi je učinilo neusklađenom s njime (presuda od 26. lipnja 2007., Ordre des barreaux francophones et germanophone i dr., C-305/05, EU:C:2007:383, t. 28. i navedena sudska praksa).

78 Stoga valja provjeriti mogu li se odredbe članka 14. stavaka 4. do 6. Direktive 2011/95, u skladu s onime što zahtijevaju članak 78. stavak 1. UFEU-a i članak 18. Povelje, tumačiti na način da se ne povređuje razina zaštite zajamčena pravilima Ženevske konvencije.

Sustav uveden Direktivom 2011/95

79 Kao što to proizlazi iz uvodne izjave 12. Direktive 2011/95, glavni je cilj njezinih odredbi osigurati primjenu zajedničkih kriterija za utvrđivanje osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita, i osigurati da minimalna razina pogodnosti bude dostupna tim osobama u svim državama članicama.

80 U tom pogledu, valja podsjetiti, kao što to potvrđuje i uvodna izjava 3. Direktive 2011/95, da se zajednički europski sustav azila čiji je dio ta direktiva temelji na punoj i sveobuhvatnoj primjeni Ženevske konvencije i Protokola te osiguravanju da nijedna osoba ne bude vraćena u zemlju u kojoj je progonjena (vidjeti u tom smislu presude od 21. prosinca 2011., N. S. i dr., C-411/10 i C-493/10, EU:C:2011:865, t. 75. i od 1. ožujka 2016., Alo i Oso, C-443/14 i C-444/14, EU:C:2016:127, t. 30.).

81 Nadalje, iz uvodnih izjava 4., 23. i 24. Direktive 2011/95 proizlazi da Ženevska konvencija predstavlja temelj međunarodnog pravnog režima za zaštitu izbjeglica i da su odredbe te direktive koje se odnose na uvjete priznavanja statusa izbjeglice kao i njegov sadržaj donesene kako bi pomogle nadležnim tijelima država članica u primjeni te konvencije na temelju zajedničkih pojmova i kriterija kako bi se tražiteljima azila priznao status izbjeglice u smislu članka 1. navedene konvencije (vidjeti u tom smislu presude od 31. siječnja 2017., Lounani, C-573/14, EU:C:2017:71, t. 41. i od 13. rujna 2018., Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, t. 40. i navedena sudska praksa).

- 82 Osim toga, uvodnom izjavom 16. Direktive 2011/95 navedeno je da se tom direktivom nastoji posebno osigurati puno poštovanje ljudskog dostojanstva i prava na azil tražitelja azila i članova njihovih obitelji u pratnji, pri čemu je potonje pravo, na temelju članka 18. Povelje, zajamčeno u skladu sa Ženevskom konvencijom i Protokolom.
- 83 Stoga, iako se Direktivom 2011/95 utvrđuje normativni sustav koji obuhvaća pojmove i kriterije zajedničke državama članicama i stoga svojstvene Uniji, ona se ipak temelji na Ženevskoj konvenciji te je njezina svrha osobito puno poštovanje članka 1. te konvencije.
- 84 Imajući navedeno u vidu, valja istaknuti da kad je riječ o pojmu „izbjeglica”, članak 2. točka (d) te direktive preuzima, u biti, definiciju koja se nalazi u članku 1. odjeljku A stavku 2. Ženevske konvencije. U tom pogledu, odredbe poglavlja III. Direktive 2011/95 naslovljenog „Uvjeti za status izbjeglice” sadržavaju pojašnjenja materijalnih uvjeta potrebnih kako bi se državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva moglo smatrati izbjeglicom, u smislu članka 2. točke (d) te direktive.
- 85 Članak 2. točka (e) Direktive 2011/95 definira „status izbjeglice” kao „priznavanje kao izbjeglice državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva od strane države članice”. To priznanje, kao što proizlazi iz uvodne izjave 21. Direktive 2011/95, ima deklarativan, a ne konstitutivan učinak na svojstvo izbjeglice.
- 86 Dakle, u sustavu uvedenom Direktivom 2011/95, državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva koji ispunjavaju materijalne uvjete iz poglavlja III. te direktive imaju samo zbog toga svojstvo izbjeglice, u smislu članka 2. točke (d) navedene direktive i članka 1. odjeljka A Ženevske konvencije.
- 87 Sustavno tumačenje Direktive 2011/95, prema kojemu se njezino poglavlje III. odnosi samo na svojstvo izbjeglice, ne može se dovesti u pitanje uporabom izraza „status izbjeglice” u, među ostalim, francuskoj verziji članka 12. stavaka 1. i 2. te direktive u navedenom poglavlju III. Naime, druge jezične verzije te odredbe, poput španjolske, njemačke, engleske, portugalske i švedske, u tom članku 12. stavcima 1. i 2. rabe pojam „izbjeglica” umjesto „status izbjeglice”.
- 88 Međutim, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, u slučaju nepodudarnosti različitih jezičnih verzija pravnog teksta Unije, predmetnu odredbu treba tumačiti s obzirom na opću strukturu i svrhu propisa kojeg je ona dio (presude od 1. ožujka 2016., Alo i Osso, C-443/14, i C-444/14, EU:C:2016:127, t. 27. i od 24. siječnja 2019., Balandin i dr., C-477/17, EU:C:2019:60, t. 31.). U tom pogledu, iako je poglavlje III. Direktive 2011/95 naslovljeno „Uvjeti za status izbjeglice”, poglavlje IV. te direktive naslovljeno je „Status izbjeglice” i sadržava članak 13. kojim se uređuje odobravanje tog statusa i članak 14. kojim se uređuje njegov opoziv i odbijanje njegove obnove.
- 89 Kad je riječ o članku 13. Direktive 2011/95, Sud je presudio da će na temelju tog članka države članice odobriti status izbjeglice državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva koja ispunjava materijalne uvjete za stjecanje statusa izbjeglice u skladu s poglavljima II. i III. te direktive, pri čemu ne raspoložu diskrecijskom ovlasti u tom pogledu (vidjeti u tom smislu presude od 24. lipnja 2015., H. T., C-373/13, EU:C:2015:413, t. 63. i od 12. travnja 2018., A i S, C-550/16, EU:C:2018:248, t. 52. i 54.).
- 90 Činjenica da svojstvo „izbjeglice”, u smislu članka 2. točke (d) Direktive 2011/95 i članka 1. odjeljka A Ženevske konvencije ne ovisi o službenom priznanju tog svojstva odobravanjem „statusa izbjeglice” u smislu članka 2. točke (e) te direktive potkrijepljena je, nadalje, odredbama članka 21. stavka 2. navedene direktive prema kojima se „izbjeglicu” može prisilno udaljiti ili vratiti, u skladu s uvjetom navedenim u toj odredbi, „bez obzira je li mu status službeno priznat ili nije”.
- 91 Službeno priznanje svojstva izbjeglice, koje znači odobravanje statusa izbjeglice, rezultira time da je predmetni izbjeglica, na temelju članka 2. točke (b) Direktive 2011/95, korisnik međunarodne zaštite, u smislu te direktive, na način da ima, kao što to navodi nezavisni odvjetnik u točki 91. svojeg mišljenja, sva prava i pogodnosti navedene u poglavlju VII. navedene direktive, koje istovremeno

sadržava prava ekvivalentna onima koja se nalaze u Ženevskoj konvenciji te, kao što su to primijetili Europski parlament i Vlada Ujedinjene Kraljevine, prava koja pružaju veću zaštitu, a koja nemaju ekvivalent u toj konvenciji, poput onih predviđenih člankom 24. stavkom 1. i člancima 28. i 34. Direktive 2011/95.

- 92 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da svojstvo „izbjeglice”, u smislu članka 2. točke (d) Direktive 2011/95 i članka 1. odjeljka A Ženevske konvencije, ne ovisi o službenom priznanju tog svojstva odobravanjem „statusa izbjeglice” u smislu članka 2. točke (e) te direktive, u vezi s njezinim člankom 13.

Članak 14. stavci 4. i 5. Direktive 2011/95

- 93 Kad je riječ o situacijama predviđenima u članku 14. stavcima 4. i 5. Direktive 2011/95, u kojima države članice mogu opozvati ili odbiti odobriti status izbjeglice, one odgovaraju, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 56. svojeg mišljenja, u biti, onima u kojima države članice mogu prisilno udaljiti ili vratiti izbjeglicu na temelju članka 21. stavka 2. te direktive i članka 33. stavka 2. Ženevske konvencije.
- 94 Ipak, na prvom mjestu valja navesti da dok članak 33. stavak 2. Ženevske konvencije u takvim situacijama izbjeglici uskraćuje pravo na primjenu zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja u zemlju u kojoj bi njegov život ili sloboda bili ugroženi, članak 21. stavak 2. Direktive 2011/95 mora se, kao što je to potvrđeno njezinom uvodnom izjavom 16., tumačiti i primijeniti u skladu s pravima zajamčenima Poveljom, osobitom njezinim člankom 4. i člankom 19. stavkom 2., koji apsolutno zabranjuju mučenje te nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kaznu, bez obzira na ponašanje predmetne osobe, kao i udaljavanje u državu u kojoj postoji ozbiljna opasnost da bi osoba bila podvrgnuta takvim postupanjima. Slijedom toga, države članice ne mogu udaljiti, protjerati ili izručiti stranca ako postoje ozbiljni i utvrđeni razlozi za vjerovanje da će u zemlji odredišta biti izložen ozbiljnoj opasnosti od trpljenja postupanja zabranjenih člankom 4. i člankom 19. stavkom 2. Povelje (vidjeti u tom smislu presude od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 86. do 88., te od 24. travnja 2018., MP (Supsidijarna zaštita žrtve mučenja u prošlosti), C-353/16, EU:C:2018:276, t. 41.).
- 95 Dakle, ako bi prisilno udaljenje ili vraćanje izbjeglice u jednoj od situacija iz članka 14. stavaka 4. i 5. te članka 21. stavka 2. Direktive 2011/95 uzrokovalo opasnost da će mu biti povrijeđena temeljna prava zajamčena člankom 4. i člankom 19. stavkom 2. Povelje, predmetna država članica ne može odstupiti od načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja na temelju članka 33. stavka 2. Ženevske konvencije.
- 96 U tim okolnostima pravo Unije predviđa širu međunarodnu zaštitu predmetnih izbjeglica od one koja je osigurana navedenom konvencijom jer članak 14. u stavcima 4. i 5. Direktive 2011/95 u njemu predviđenim situacijama pruža mogućnost da države članice opozovu „status izbjeglice” u smislu članka 2. točke (e) te direktive, ili odbiju odobriti taj status, dok članak 33. stavak 2. Ženevske konvencije omogućava prisilno udaljenje ili vraćanje izbjeglice koji se nalazi u jednoj od tih situacija u zemlju u kojoj bi njegov život ili sloboda bili ugroženi.
- 97 Kao drugo, kao što su naveli Komisija, Vijeće, Parlament i više država članica koje su podnijele pisana očitovanja Sudu, članak 14. stavci 4. i 5. Direktive 2011/95 ne može se tumačiti na način da, u kontekstu sustava uvedenog tom direktivom, opoziv statusa izbjeglice ili odbijanje njegova odobravanja rezultira time da predmetni državljani treće zemlje ili osoba bez državljanstva koji ispunjavaju uvjete iz članka 2. točke (d) te direktive, u vezi s odredbama njezina poglavlja III., gube svojstvo izbjeglice, u smislu navedenog članka 2. točke (d) i članka 1. odjeljka A Ženevske konvencije.

- 98 Naime, osim onoga što je izneseno u točki 92. ove presude, okolnost da se na predmetnu osobu primjenjuje jedna od situacija iz članka 14. stavaka 4. i 5. Direktive 2011/95, ipak ne znači da ona više ne ispunjava materijalne uvjete o kojima ovisi svojstvo izbjeglice, a koji se odnose na postojanje osnovanog straha od proganjanja u vlastitoj zemlji podrijetla.
- 99 U slučaju da država članica odluči opozvati status izbjeglice ili ga ne odobriti na temelju članka 14. stavka 4. ili 5. Direktive 2011/95, predmetnim državljanima treće zemlje ili osobama bez državljanstva doista se uskraćuje navedeni status te one stoga (više) ne raspolažu svim pravima i pogodnostima iz poglavlja VII. te direktive, koja su vezana uz taj status. Ipak, kao što to izričito predviđa članak 14. stavak 6. navedene direktive, tim osobama (i dalje) pripada određen niz prava predviđenih Ženevskom konvencijom (vidjeti u tom smislu presudu od 24. lipnja 2015., H. T., C-373/13, EU:C:2015:413, t. 71.), što, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 100. svojeg mišljenja, potvrđuje da one (i dalje) imaju svojstvo izbjeglice, u smislu, osobito članka 1. odjeljka A navedene konvencije, unatoč tom opozivu ili tom odbijanju.
- 100 Iz toga proizlazi da se odredbe članka 14. stavaka 4. do 6. Direktive 2011/95 ne mogu tumačiti na način da je učinak opoziva statusa izbjeglice ili odbijanja odobravanja tog statusa uskraćivanje svojstva izbjeglice, u smislu članka 1. odjeljka A Ženevske konvencije, predmetnom državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva koji ispunjavaju materijalne uvjete iz članka 2. točke (d) te direktive, u vezi s odredbama njezina poglavlja III., i stoga njihovo isključenje iz međunarodne zaštite koja im se na temelju članka 18. Povelje mora jamčiti u skladu s navedenom konvencijom.

Članak 14. stavak 6. Direktive 2011/95

- 101 Članak 14. stavak 6. Direktive 2011/95 predviđa da osobama na koje se primjenjuju stavci 4. i 5. tog članka 14. pripadaju prava navedena „u člancima 3., 4., 16., 22., 31., 32. i 33. Ženevske konvencije ili slična prava, pod uvjetom da se nalaze u državi članici”.
- 102 Kad je riječ, najprije, o vezniku „ili”, uporabljenom u članku 14. stavku 6. Direktive 2011/95, on može, s jezičnog stajališta, imati alternativno ili kumulativno značenje i stoga se mora tumačiti u kontekstu u kojem se rabi i s obzirom na svrhu predmetnog akta (vidjeti analogijom presudu od 12. srpnja 2005., Komisija/Francuska, C-304/02, EU:C:2005:444, t. 83.). Međutim, u predmetnom slučaju, s obzirom na kontekst i svrhu Direktive 2011/95 kao što proizlaze iz njezinih uvodnih izjava 3., 10. i 12., te vodeći računa o sudskoj praksi navedenoj u točki 77. ove presude, navedeni veznik mora se, u članku 14. stavku 6. te direktive, uzeti u kumulativnom značenju.
- 103 Kad je riječ, potom, o dosegju pojmova „slična prava” iz tog članka 14. stavka 6., valja navesti da, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 110. svojeg mišljenja, primjena članka 14. stavka 4. ili 5. Direktive 2011/95 rezultira, osobito, uskraćivanjem predmetnoj osobi dozvole boravka koju članak 24. te direktive vezuje uz status izbjeglice u smislu navedene direktive.
- 104 Stoga se u svrhu utvrđivanja prava koja se izbjeglici moraju dodijeliti u okviru sustava Ženevske konvencije, za izbjeglicu na kojeg se odnosi mjera donesena na temelju članka 14. stavka 4. ili 5. Direktive 2011/95 može, može smatrati da ne boravi ili više ne boravi zakonito na državnom području predmetne države članice.
- 105 Stoga valja utvrditi da su države članice prilikom primjene članka 14. stavka 4. ili 5. te direktive u načelu dužne izbjeglicama koje se nalaze na njihovu državnom području odobriti samo prava izričito predviđena člankom 14. stavkom 6. navedene direktive te prava određena u Ženevskoj konvenciji koja su zajamčena svakom izbjeglici koji se nalazi na državnom području države ugovornice, a čije ostvarivanje ne zahtijeva zakonit boravak.

- 106 Valja ipak istaknuti da, bez obzira na uskraćivanje dozvole boravka vezane uz status izbjeglice, u smislu Direktive 2011/95, izbjeglica koji je obuhvaćen jednom od situacija iz članka 14. stavaka 4. i 5. te direktive može biti ovlašten, na nekoj drugoj pravnoj osnovi, zakonito boraviti na državnom području države članice (vidjeti u tom smislu presudu od 24. lipnja 2015., H. T., C-373/13, EU:C:2015:413, t. 94.). U takvom slučaju, članak 14. stavak 6. navedene direktive nije nikakva prepreka tomu da navedena država članica zainteresiranoj osobi zajamči sva prava koja su u Ženevskoj konvenciji vezana uz svojstvo „izbjeglice”.
- 107 Dakle, članak 14. stavak 6. Direktive 2011/95 valja, u skladu s člankom 78. stavkom 1. UFEU-a i člankom 18. Povelje, tumačiti na način da država članica koja se koristi mogućnostima predviđenima u članku 14. stavcima 4. i 5. te direktive, mora izbjeglici obuhvaćenom jednom od situacija iz tih potonjih odredbi koji se nalazi na državnom području navedene države članice pružiti barem prava zajamčena Ženevskom konvencijom na koja se taj članak 14. stavak 6. izričito poziva te prava predviđena navedenom konvencijom čije ostvarivanje ne zahtijeva zakonit boravak i to bez obzira na eventualne rezerve koje je ta država članica izrazila na temelju članka 42. stavka 1. te konvencije.
- 108 Nadalje, povrh prava koje države članice moraju jamčiti predmetnim osobama na temelju članka 14. stavka 6. Direktive 2011/95, valja istaknuti da se ta direktiva ni na koji način ne može tumačiti tako da države članice potiče na izbjegavanje njihovih međunarodnih obveza, poput onih koje proizlaze iz Ženevske konvencije, ograničavajući prava koja te osobe imaju na temelju te konvencije.
- 109 U svakom slučaju valja pojasniti da, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točkama 133. i 134. svojeg mišljenja, i kao što to potvrđuju uvodne izjave 16. i 17. Direktive 2011/95, primjena članka 14. stavaka 4. do 6. navedene direktive nema utjecaja na obvezu predmetne države članice da poštuje relevantne odredbe Povelje, poput onih koje se nalaze u njezinu članku 7. u vezi s poštovanjem privatnog i obiteljskog života, u njezinu članku 15. u vezi sa slobodom izbora zanimanja i prava na rad, u njezinu članku 34. u vezi sa socijalnom sigurnošću i socijalnom pomoći te u njezinu članku 35. u vezi sa zdravstvenom zaštitom.
- 110 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da, iako se na temelju Ženevske konvencije osobama na koje se primjenjuje jedna od situacija opisanih u članku 14. stavcima 4. i 5. Direktive 2011/95 može, na temelju članka 33. stavka 2. navedene konvencije, izreći mjera prisilnog udaljenja ili vraćanja u zemlju njihova podrijetla i to čak i kad su im ugroženi njihov život ili sloboda, takve osobe, s druge strane, ne mogu, na temelju članka 21. stavka 2. navedene direktive, biti prisilno udaljene ili vraćene ako bi to dovelo do opasnosti da će im biti povrijeđena temeljna prava zajamčena člankom 4. i člankom 19. stavkom 2. Povelje. U odnosu na te osobe može se, u predmetnoj državi članici, donijeti odluka o opozivu statusa izbjeglice, u smislu članka 2. točke (e) Direktive 2011/95 ili odluka o odbijanju odobravanja tog statusa a da to ipak ne utječe na njihovo svojstvo izbjeglice ako ispunjavaju uvjete koji se zahtijevaju kako bi ih se moglo smatrati izbjeglicama u smislu članka 2. točke (d) navedene direktive, u vezi s odredbama poglavlja III. i stoga članka 1. odjeljka A Ženevske konvencije.
- 111 U tim okolnostima, tako primijenjeno tumačenje članka 14. stavaka 4. do 6. Direktive 2011/95 osigurava poštovanje minimalne razine zaštite predviđene Ženevskom konvencijom, kao što to zahtijevaju članak 78. stavak 1. UFEU-a i članak 18. Povelje.
- 112 Stoga na postavljena pitanja valja odgovoriti na način da ispitivanjem članka 14. stavaka 4. do 6. Direktive 2011/95 nije utvrđen nijedan element koji bi utjecao na valjanost tih odredbi s obzirom na članak 78. stavak 1. UFEU-a i članak 18. Povelje.

Troškovi

- 113 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

Ispitivanjem članka 14. stavaka 4. do 6. Direktive 2011/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o standardima za kvalifikaciju državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva za ostvarivanje međunarodne zaštite, za jedinstveni status izbjeglica ili osoba koje ispunjavaju uvjete za supsidijarnu zaštitu te sadržaj odobrene zaštite, nije utvrđen nijedan element koji bi utjecao na valjanost tih odredbi s obzirom na članak 78. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i članak 18. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

Potpisi